

"Her bir hayvan, öyle bir kasrı ilahidir. Hususan insan, o kasırların en güzeli ve o sarayların en acibidir. Ve bu insan denilen sarayın cevherleri; bir kısmı alem-i ervahtan, bir kısmı alem-i misalden ve Levh-i Mahfuz'dan,.. " İzahı?

Her bir koyun, keçi, inek, deve gibi mübarek hayvanlar, ilahi birer saray suretinde yaratılmışlardır. Bu sarayların yapılış maddeleri ise muhtelif alemlerden harika bir şekilde toplanmış ve getirilmiştir.

Mesela bir koyunun ruhu, ruhlar aleminden; cesedindeki muhtelif elementler maddi alemin dört bir köşesinden harika bir şekilde toplanıp geliyor ve netice de koyun gibi harika bir saray ortaya çıkıyor. Tabiat ve sebepler dedikleri kör, sağır ve cansız şeylerin bu harika koyun sarayını icat edip muhtelif yerlerden toplamaları ve getirmeleri imkansız derecesinde bir hurafedir. Bu koyun sarayını ancak her alemi kuşatan sonsuz bir ilim, irade ve kudret icat edip yaratabilir.

Her hayvan böyle mükemmel bir saray hükmünde ise, özellikle insan bu saraylar içinde en güzel ve en acaip olanıdır. İnsan sarayının maddelerinden ve cevherlerinden olan ruh, ruhlar aleminden, hayal misal aleminden, hafıza levh-i mahfuz denilen büyük hafızanın küçük bir misali hükmündedir. Bedenin bünyesinde bulunan yüzlerce element ve maddi şeyler ise şu maddi alemin en uzak ve ücra köşelerinden toplatılıp getiriliyor. Bu da insan sarayını inşa eden ustanın ne kadar sonsuz bir ilim, irade ve kudret sahibi olduğunu kör olana da gösteriyor.

Ayrıca bu insan sarayının duygu ve cihazları öyle bir dizayn edilmiş ki, bu maddi alemlere sığmıyor ta ebedlere kadar uzanıyor. Mesela insandaki aşkı beka ve her şeye muhtaç bir şekilde ihtiyaç içinde olması, insanı gayet kapsamlı ve donanımlı yapıyor ki böyle bir sarayı inşa etmek için ezelden ebede ilim, irade ve kudret lazımdır. Tabiat ve sebepler denilen kör, sağır ve cansız şeylerin bu sarayı inşa etmesi kabil değildir. İnsan sarayını inşa edecek ustanın bir eli ezelde bir eli ebede olmak gerekir ki bu da ancak hakiki bir İlah olmakla olabilir.